

הַפְּעֵינָ

בתוכן:

- 3 "בקרובי אקדש" / העורך
5 בירורים בדין "לא תחנם" / הרב איתם הנקין הי"ד
17 משמעות ימי החנוכה על פי הרמב"ם / הרב מתניה אריאל
ראש השנה לאילן: ביאור דעת הרב דוד כהן זצ"ל 'הרב הנזיר'
23 בשורש מחלוקת בית שמאי ובית הלל / הרב נתנאל אריה
31 מקור מנהג הקהל לומר את שמות עשרת בני המן בקול רם / הרב צבי רון
36 "לא תוסיפו לראותם עוד" / הרב שמריה גרשוני
43 כיליון החומר במלאכות שבת – שיטת הגרש"ז אוירבך זצ"ל / הרב אורי רדמן
53 בעניין התכלית והארגמן שבבגדי הכהונה / יעקב אהרונסון
57 יציאה ידי חובת 'תרגום' בפירושים על התורה / הרב אמיר בראון

הלכה ואקטואליה

- 64 על מתווה הגז, פיטום הקטורת ו"כפרה זמינה" במקדש / יונתן רבינוביץ
75 כשרותו של הבשר המלאכותי / הרב ד"ר חנוך קאהן

זיכרון להולכים

- 87 דמעות רותחות על ידיד נפשי הרב איתם הנקין הי"ד / הרב יחיאל גולדהבר
89 דברי פרידה מהחברותא הרב איתם הי"ד / הרב שמריה גרשוני

תגובות והערות

- האם 'היתר המכירה' הוא היתר דחוק? / הרב אליעזר מלמד, הרב בועז הוטרר,
הרב אבי קלמן; עוד על השמיטה לעתיד לבוא / יצחק ברויאר, הרב יהושע בן
מאיר; למה נמשל קיתון המים שנשפך על העבד שבא למזוג כוס לרבו? / הרב
פרופ' שמעון אליעזר ספירו, אליעזר יסלזון; על דעת הגרש"ז אוירבך זצ"ל
בעניין קבלת תורה ומצוות בגירות / הרב אבי קלמן, הרב יואל עמיטל; בעניין
ניסים לרשעים / הרב יעקב קאפיל שווארץ, מיכאל קליין; בעניין יום הזיכרון
ה־250 לרבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל / יצחק הילדסהימר 91
נתקבלו במערכת / הרב יואל קטן 110
תקציר המאמרים באנגלית II

מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

בס"ד, גליץ 216 • טבת תשע"ז (גז, ב)

מכון שלמה אומן
מכון מחקר תורני

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת
האי גברא רבה ויקירא
הר"ר **אשר וסרטיל** ז"ל
ב"ר שלום ותמר הי"ד
במלאת שבע שנים להסתלקותו
בשבת קודש ט' בכסלו התשס"ט

ממחדשי הישוב היהודי בירושלים העתיקה
עורכם הנמרץ של ספרי קודש רבים
ובראשם "שמירת שבת כהלכתה" למהדורותיו ולמפתחותיו
וגם השתתף בעריכת הגיליונות הראשונים של ה'מעין'.
פעל רבות להצלת רבים מפזורות ישראל בימי עברה וזעם
ועמל בכל כוחו ביסוד ובטיפוח מערכות החינוך וההוראה בארץ

תנצב"ה

ישיבת שעלבים

"בקרוביי אקדש"

"אחרי מות" וגו'. דיבר ה' למשה דרך מיתתו [של נדב ואביהו] שהייתה על זה הדרך – "בקרבתם לפני ה'", פירוש שנתקרבו לפני אור העליון בחיבת הקודש ובוזה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים. והנה הם שווים למיתת כל הצדיקים, אלא שההפרש הוא שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם – ואילו הם נתקרבו לה, והוא אומרו "בקרבתם לפני ה'". ובאומרו "וימותו", בתוספות וא"ו, רמז הכתוב הפלאות חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם לא נמנעו מקרוב [אל ה'] לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות, עד כלות נפשותם מהם...

(אור החיים ויקרא טז, א)

ימים קשים עוברים על עם ישראל, ימים שבהם אויבי ה' ושונאי עמו אומרים 'ערו ערו'. כמה וכמה צדיקים וקדושים נטלם ה' מאתנו וקרבים אליו בימים אלו, ואנחנו נותרים דוממים וחסרים. בחוה"מ סוכות נרצחו בשומרון הרב איתם ורעייתו נעמה הנקין ה' יקום דמם, כשהם מותירים ילדים והורים, קרובים וידידים, כואבים ואבלים, ועמם כל בית ישראל. למרות שנותיו הקצרות הגיע הרב איתם בתורתו ובחוכמתו לרמות שקשה להגיע אליהן גם במשך שנים ארוכות של לימוד תורה ומחקר תורני, והותיר אחריו חלל גדול שספק אם יוכל להימלא. חלק מתורתו וחוכמתו נגלה לרבים על גבי דפי 'המעין', מאז מאמרו הראשון שפורסם כאן בשנת תשס"ט בהיותו אברך צעיר שרוח זקנים נוחה הימנו. עתה מסר לי אביו הרה"ג ר' יהודה הרצל הנקין שליט"א, בעל שו"ת 'בני בנים' ושא"ס, מאמר תורני-למדני שנלקח ממחשבו המיותם של הרב איתם, המלא וגדוש חומרים שאסף והכין וערך בנושאים השונים בהם עסק, מאמר שרק מלאכת עריכה מעטה נצרכה כדי להשלימו. אני מודה כאן מקרב לב לרב הנקין שליט"א ולכל משפחתו על מסירת המאמר הזה לפרסום ב'המעין', ועל הפרק בהנהגה אצילית ומכובדת כלפי שמים וכלפי הבריות שהם לימדו את כולנו בימים הנוראים האלו. ינחם ה' עם כל אבלי ציון וירושלים בבניין שלם בקרוב, ויזכו לרוב נחת מכל יוצאי חלציהם, ובתוכם ילדיהם של הקדושים זצ"ל.

ידידו הקרוב של איתם ז"ל, הרב שמריה גרשוני שיח', מצרף כאן לזכר החברותא הנאמן שלו דברי פרידה מרגשים, וכן מאמר בשאלה פרשנית-הלכתית-היסטורית מעניינת בסגנון מחקריהם המשותפים. גם החוקר הירושלמי

הרב יחיאל גולדהבר כתב דברי פרידה לזכר הרב הנקין הי"ד, והוא מתאר בו ידידות בת שנתיים שנקטעה באיבה, ידידות שהחלה בהתפעלותו של החוקר הוותיק שיח' מאחד המאמרים שכתב איתם ז"ל ב'המעין'...

עוד בגיליון זה – מאמר על עומק משמעות ימי החנוכה על פי דעת הרמב"ם מאת הרב מתניה אריאל שליט"א, ראש הישיבה הקטנה 'דרך חיים' בקרית חינוך שעלבים; בירור בדעת 'הרב הנזיר' ר"ד כהן זצ"ל בהסבר מחלוקת בית הלל ובית שמאי לגבי קביעת תאריך ראש השנה לאילן; מחקר מעניין על המנהג התמיה וחסר-המקור שעל פיו הציבור מקדים את קורא המגילה בקריאה בקול של רשימת עשרת בני המן; בירור שיטת רש"ז אוירבך זצ"ל בגדר איסורי שבת במקרים שבהם התוצאה של המלאכה היא כיליונו של החומר בו נעשתה המלאכה; מאמר ובו השוואה והפרדה בין דיני תכלת לציצית ותכלת לבגדי כהונה; שאלה מעשית לגבי גדרי היציאה ידי חובת מצות שמו"ת ע"י לימוד באחד המפרשים של הפרשה במקום קריאת התרגום; ושני בירורים הלכתיים חדשניים ואקטואליים: האחד מברר מה דעת תורתנו הקדושה בעניין 'מתווה הגז' והדרך שראוי לנהוג בה בשימוש בנכסי הציבור, והשני עוסק בשאלת כשרותו של הבשר המלאכותי – שיתכן שיהפך לאחד מאבות המזון האנושי בעתיד הלא רחוק.

ולסיום – תגובות רבות שנצטברו לדברים שהובאו בגיליונות האחרונים בענייני שמיטה ובנושאים אחרים, וכן סקירת ספרים חדשים כמנהגנו.

"הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה!"

יואל קטן

לע"נ בוגר הישיבה
בן תורה, אהוב ואוהב
אבישי ימין ליברטי ז"ל
שנהרג בתאונת דרכים בח' באלול תשע"ה
תנצב"ה
ישיבת שעלבים